

2008/108471 Project Health, Safety and Environment (HSE) in the Work place, Bulgaria
Проект 2008/108471 "Здравословни, безопасни и екологични условия на труд", България

Final International Conference
IMPROVED SOCIAL DIALOGUE ON HSE THROUGH THE COOPERATION
BETWEEN NORWAY AND BULGARIA

Заклучителна международна конференция
ПОДОБРЕН СОЦИАЛЕН ДИАЛОГ ПО БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ
ЧРЕЗ СЪТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ НОРВЕГИЯ И БЪЛГАРИЯ

CHALLENGES AND SOLUTIONS FOR SHIFT AND NIGHT WORK

Dr. Plamen Radoslavov - Vice President of FSZ

Emilya Dimitrova – CITUB

30-31.03.2011

Sofia

The Project is supported by a grant from Norway through the Norwegian Cooperation Programme for Economic Growth and Sustainable Development in Bulgaria

Проект с финансовата подкрепа на Правителството на Норвегия чрез Норвежката програма за сътрудничество за икономически растеж и устойчиво развитие в България

CHALLENGES AND SOLUTIONS FOR SHIFT AND NIGHT WORK

- ***How does affect the shift and night work on our health?***
- ***Can we improve the working conditions by improving the organization of labor?***

CHALLENGES AND SOLUTIONS FOR SHIFT AND NIGHT WORK

NATURE OF SHIFT AND NIGHT WORK

- Standard working hours - 40 hours per week, five day working week
- atypical working hours – shift and night work, long hours, working weekends and holidays, etc..

The Project is supported by a grant from Norway through the Norwegian Cooperation Programme for Economic Growth and Sustainable Development in Bulgaria

Проект с финансовата подкрепа на Правителството на Норвегия чрез Норвежката програма за сътрудничество за икономически растеж и устойчиво развитие в България

CHALLENGES AND SOLUTIONS FOR SHIFT AND NIGHT WORK

DEFINITION OF THE SHIFT WORK

- **"Working time" is any period during which the employee is obliged to perform work for which was agreed.**
- **"Normal" and "standard" time is: normal working time of 8 hours, working week - five days;**
- **Normal weekly working hours are 40 hours;**
- **"Shift" and "night" work most often are described as working outside normal working hours per day. The term "Shift" assigned blocks of time divided into equal intervals for each 24-hour cycle.**

CHALLENGES AND SOLUTIONS FOR SHIFT AND NIGHT WORK

REGULATIONS

- The main documents dealing with issues of working time are:
- European Directive 2003/88/EC of the European Parliament and the Council of 4 November 2003 concerning certain aspects of the organization of working time;
- Convention №171/1990 of the International Labour Organisation (ILO) on night work;
- The Labor Code of the Republic of Bulgaria;
- Law on Safety and Health at Work (MLSP 1997);
- Ordinance on working hours, breaks and holidays (PMS №72, 1986);
- Ordinance №15 for terms and requirements for development and implementation of physiological modes of work and rest during work (MLSP, MH, 1999).

The Project is supported by a grant from Norway through the Norwegian Cooperation Programme for Economic Growth and Sustainable Development in Bulgaria

Проект с финансовата подкрепа на Правителството на Норвегия чрез Норвежката програма за сътрудничество за икономически растеж и устойчиво развитие в България

CHALLENGES AND SOLUTIONS FOR SHIFT AND NIGHT WORK

- **The law on health and safety** requires the employer to provide healthy and safe working conditions for workers. This includes the organization of work and working hours. The employer is required to identify hazards and extent of risk arising from shift and night work and to take preventive action.

CHALLENGES AND SOLUTIONS FOR SHIFT AND NIGHT WORK

- **ORDINANCE № 15** on the terms and requirements for development and implementation of physiological modes of work and rest during work.
- **Duty of employer:**
  - to inform the workers about possible adverse health and performance of irrational modes
  - to discuss with WCC opportunities for introducing physiological regimes of work and rest;
  - assigned to the OHS to develop appropriate schemes of work and rest for the type of work;
- **Employer shall ensure that:**
  - job evaluation to determine the type, **weight** and **pressure** of work, work environment factors and the organization of the labor process;
  - risk assessment

CHALLENGES AND SOLUTIONS FOR SHIFT AND NIGHT WORK

The development of physiological regimes of work and rest in the shift work shall meet the following requirements:

- determination of statutory holidays during the morning shift is in accordance with the general requirements of the Ordinance;
- during evening and night shifts to introduce additional holidays, the number and duration are determined by the nature of work and working conditions;
- in the extended 12-hour shift to bring at least two statutory holidays at work, 30 minutes each, in the first and second half of the work shift;

CHALLENGES AND SOLUTIONS FOR SHIFT AND NIGHT WORK

- the shift is arranged so as change the rotation of the clockwise and provided two consecutive weekends, including at least one Saturday or Sunday;
- morning shift can not start earlier than 6 am and the night - later than 22 hours, need for the adequate time for sleep and recovery;
- night work is organized so that it can not be more than 4-5 consecutive night shifts;
- the break between two consecutive shifts may not be less than 12 hours;
- extended 12-hour shifts are allowed only when the work load (physical and neuro-psychological) is not serious and work environment factors and work process are within limits.

CHALLENGES AND SOLUTIONS FOR SHIFT AND NIGHT WORK

PROBLEMS AND CONSEQUENCES FOR SHIFT WORK

Dr. Plamen Radoslavov

The Project is supported by a grant from Norway through the Norwegian Cooperation Programme for Economic Growth and Sustainable Development in Bulgaria

Проект с финансовата подкрепа на Правителството на Норвегия чрез Норвежката програма за сътрудничество за икономически растеж и устойчиво развитие в България

PROBLEMS RELATED TO SHIFT WORK

I. Physiological problems:

- **Disturbances in rhythm clock**
- **Reducing the quantity and the quality of sleep**
- **Greater fatigue**

This leads to:

- **Increased incidence and prevalence**
- **Absenteeism**

PROBLEMS RELATED TO SHIFT WORK

II. Health problems:

- **Cardiovascular diseases**
- **Gastrointestinal diseases**
- **Diabetes and metabolic diseases**
- **Psychological disorders**

These problems lead to:

- **Frequent incidents and accidents**
- **Turnover of workforce**

PROBLEMS RELATED TO SHIFT WORK

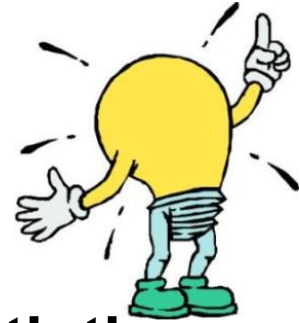
III. Social problems:

- **Family problems**
- **Impoverishment of social contacts**

These problems lead to :

- **Greater incidence of divorce**
- **Exclusion from community, social and cultural events**
- **Reducing the circle of friends, need more effort to organize family visits, meetings with friends, going out with companies**

Guidelines for optimization of shift and night work

I. Recommendations to managers

Have clear, precise and consistent with the regulations and codes of good practice program for the organization of working time

Maintain complete and accurate database for scheduling of shifts and the order of their rotation

Have a computerized system for calculating working time

To comply with applicable regulatory requirements systems work overtime and other

Guidelines for optimization of shifts and night work

II. Recommendations for shift workers

- **Insist to organize special meetings with the heads of professional associations and trade unions in convenient for all, including for the replacement workers time.**
- **Provide union representative available during all shifts, especially at night.**
- **Select some of the shift workers for union representatives. It is useful shift workers to become trade union leaders, so that problems of shift work will not be forgotten.**

CONCLUSION

To ensure health and safety in shift work employees require the efforts of all participants in the labor process - employers, occupational medicine, safety authorities on labor organizer, working conditions committees and groups, unions and others, and themselves shift workers.

The Project is supported by a grant from Norway through the Norwegian Cooperation Programme for Economic Growth and Sustainable Development in Bulgaria

Проект с финансовата подкрепа на Правителството на Норвегия чрез Норвежката програма за сътрудничество за икономически растеж и устойчиво развитие в България

Основни права на представителите на КЗТ/КТ

Комитетите и групите по условия на труд работят в тясна връзка със специализираните служби и отдели на предприятието, които имат отношение към създаването и осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд (чл. 31 от ЗЗБЗТ).

Представителите на работещите в комитетите и групите по условия на труд имат право:

- на достъп до наличната информация относно условията на труд, анализите на трудовия травматизъм и професионалната заболяемост, констатациите и предписанията на контролните органи;
- да изискват от работодателя да предприема необходимите мерки и да правят предложения за отстраняване на опасностите или за временно ограничаване на риска за здравето и безопасността;
- да се обръщат към контролните органи, ако преценят, че мерките от работодателя мерки не са достатъчни да гарантират здравето и безопасността на работещите;
- да участват в проверките, извършвани от контролните органи.

Основни задължения на КЗТ/КТ

Какво правят Комитетите и групите по условия на труд КЗТ?

- обсъждат всяко тримесечно цялостната дейност по опазване на здравето и осигуряване на безопасността и на работещите и предлагат мерки за подобряването ѝ;
- обсъждат резултатите от оценката на професионалния риск и анализите на здравното състояние на работещите, докладите на специализираните служби по трудове медицина и други въпроси по осигуряване и опазване на здравето и безопасността на работещите;
- обсъждат планираните промени в технологията, организацията на труда и работните места по отношение на последствията от набора на оборудването, условията на труд и работната среда и предлагат решения за опазване на здравето и осигуряване на безопасността на работещите;
- извършват проверки по спазване на изискванията за здравословни и безопасни условия на труд;
- следят състоянието на трудовия травматизъм и професионалната заболяемост;
- участват в разработването на програми за информиране и обучение на работещите по проблемите на здравословните и безопасни условия на труд.

National Center for Occupational Safety and Health

Министерство на здравеопазването

Министерство на труда и социалната политика

Национален център за разрешаване на трудови спорове

Национален център за разрешаване на трудови спорове

Национален център за разрешаване на трудови спорове

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И РЕШЕНИЯ ПРИ СМЕННА И НОЩНА РАБОТА

Проект ЗНОМ/НОЩН

"Здравословни, безопасни и оптимални условия на труд", България

The Project is supported by a grant from Norway through the Norwegian Cooperation Programme for Economic Growth and Sustainable Development in Bulgaria

Проект с финансовата подкрепа на Правителството на Норвегия чрез Норвежката програма за сътрудничество за икономически растеж и устойчиво развитие в България

The Project is supported by a grant from Norway through the Norwegian Cooperation Programme for Economic Growth and Sustainable Development in Bulgaria

Проект с финансовата подкрепа на Правителството на Норвегия чрез Норвежката програма за сътрудничество за икономически растеж и устойчиво развитие в България

